ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (veľká komora)

z 12. septembra 2006 *

Vo veci C-479/04,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 234 ES, podaný rozhodnutím Østre Landsret (Dánsko) zo 16. novembra 2004 a doručený Súdnemu dvoru 19. novembra 2004, ktorý súvisí s konaním:

Laserdisken ApS

proti

Kulturministeriet,

SÚDNY DVOR (veľká komora),

v zložení: predseda V. Skouris, predsedovia komôr P. Jann, C. W. A. Timmermans, A. Rosas a J. Malenovský, sudcovia J.-P. Puissochet, R. Schintgen, N. Colneric, S. von Bahr, G. Arestis (spravodajca), J. Klučka, U. Lõhmus a A. Ó Caoimh,

* Jazyk konania: dánčina.

generálna advokátka: E. Sharpston,
tajomník: K. Sztranc, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní zo 14. februára 2006,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— Laserdisken ApS, v zastúpení: H. K. Pedersen, spoločník,

— poľská vláda, v zastúpení: T. Nowakowski, splnomocnený zástupca,

— Európsky parlament, v zastúpení: K. Bradley a L. G. Knudsen, splnomocnení zástupcovia,

— Rada Európskej únie, v zastúpení: H. Vilstrup, F. Florindo Gijón a R. Liudvinaviciute, splnomocnení zástupcovia,

— Komisia Európskych spoločenstiev, v zastúpení: W. Wils a N. B. Rasmussen, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálnej advokátky na pojednávaní 4. mája 2006,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu a platnosti článku 4 ods. 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2001/29/ES z 22. mája 2001 o zosúladení niektorých aspektov autorských práv a s nimi súvisiacich práv v informačnej spoločnosti (Ú. v. ES L 167, s. 10; Mim. vyd. 17/001, s. 230, ďalej len „smernica" alebo „smernica 2001/29").

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi Laserdisken ApS (ďalej len „Laserdisken") a Kulturministeriet (ministerstvo kultúry) vo veci uplatniteľnosti článku 19 dánskeho zákona o autorskom práve (ophavsretsloven) v znení zákona č. 1051 (lov nr. 1051, om ændring af ophavsretsloven) zo 17. decembra 2002 na dovoz a predaj DVD, legálne uvádzaných na trh mimo Európskeho hospodárskeho priestoru (EHP), v Dánsku.

Právny rámec

3 Smernica 2001/29 bola prijatá na základe článku 47 ods. 2 ES a článkov 55 ES a 95 ES. Jej článok 1 s nadpisom „Rozsah pôsobnosti" v odseku 1 stanovuje, že „táto smernica sa týka právnej ochrany autorských práv a s nimi súvisiacich práv v rámci vnútorného trhu s osobitným dôrazom na informačnú spoločnosť".

4 Pod nadpisom „Práva a výnimky" sú v kapitole II smernice zhrnuté články 2 až 5. Článok 2 sa zaoberá právom rozmnožovania, článok 3 právom verejného prenosu diel a právom sprístupňovania predmetov ochrany verejnosti, článok 4 právom šírenia a článok 5 výnimkami a obmedzeniami pravidiel stanovených v týchto troch článkoch.

5 Článok 4 smernice znie:

„1. Členské štáty poskytnú autorom vo vzťahu k originálu ich diela alebo k jeho rozmnoženinám výlučné právo udeliť súhlas alebo zakázať akúkoľvek formu verejného šírenia predajom alebo iným spôsobom.

2. Distribučné právo sa nevyčerpá v rámci spoločenstva vo vzťahu k originálu alebo ku kópiám diela s výnimkou prípadov, keď prvý predaj alebo prenos vlastníctva k danému objektu v rámci Spoločenstva uskutoční držiteľ práv alebo sa uskutoční s jeho súhlasom."

6 V článku 5 ods. 2 smernice sa uvádza, že členské štáty môžu stanoviť výnimky alebo obmedzenia práva rozmnožovania stanoveného v článku 2 v určitom počte prípadov. Podľa odseku 3 toho istého článku môžu členské štáty stanoviť výnimky alebo obmedzenia práv poskytnutých podľa článkov 2 a 3 v prípadoch, ktoré sú v danom odseku vymenované.

7 Podľa článku 5 ods. 4 smernice „ak členské štáty môžu zabezpečiť výnimku alebo obmedzenie práva na reprodukciu [práva rozmnožovania — *neoficiálny preklad*] podľa odsekov 2 a 3, môžu rovnako zabezpečiť výnimku alebo obmedzenie práva na distribúciu [práva šírenia — *neoficiálny preklad*], ako je uvedené v článku 4 v rozsahu oprávnenom účelom autorizovaného prípadu rozmnožovania."

8 Pred prebratím smernice 2001/29 do vnútroštátneho práva dánsky zákon o autorskom práve v článku 19 stanovoval, že „ak sa so súhlasom autora predá alebo iným spôsobom na tretiu osobu prevedie rozmnoženina diela, môže sa šíriť".

9 Po zmene tohto zákona zákonom č. 1051 zo 17. decembra 2002, ktorý bol určený na prebratie smernice 2001/29 do vnútroštátneho právneho poriadku, znie článok 19 ods. 1 takto:

„Ak sa so súhlasom autora predá alebo iným spôsobom na tretiu osobu prevedie rozmnoženina diela v rámci Európskeho hospodárskeho priestoru, môže sa šíriť. Ak ide o šírenie vo forme vypožičania alebo nájmu, použijú sa ustanovenia bodu 1 tiež na predaj alebo na akýkoľvek iný prevod na tretiu osobu mimo Európskeho hospodárskeho priestoru."

10 Podľa článku 65 ods. 2 Dohody o Európskom hospodárskom priestore z 2. mája 1992 (Ú. v. ES L 1, 1994, s. 3; Mim. vyd. 11/052, s. 3, ďalej len „dohoda EHP") sú osobitné ustanovenia a dojednania týkajúce sa duševného, priemyselného a obchodného vlastníctva obsiahnuté v protokole 28 a v prílohe XVII k danej dohode. Rozhodnutím spoločného výboru EHP č. 110/2004 z 9. júla 2004, ktorým sa mení a dopĺňa Príloha XVII (Duševné vlastníctvo) k Dohode o EHP (Ú. v. EÚ L 376, s. 45), bola smernica 2001/29 začlenená do tejto dohody.

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

11 Laserdisken je obchodná spoločnosť, ktorá predáva najmä rozmnoženiny kinematografických diel individuálnym kupujúcim na svojich predajných miestach v Dánsku.

12 Až do konca roku 2002 táto spoločnosť dovážala podstatnú časť týchto rozmnožení z členských štátov Európskej únie, ale tiež z tretích štátov. Išlo predovšetkým o špeciálne vydania, ako sú pôvodné americké znenia alebo vydania zaznamenané prostredníctvom osobitnej technológie. Ďalšiu významnú časť výrobkov ponúkaných na predaj predstavovali kinematografické diela, ktoré neboli a nemali byť vydané v Európe.

13 Laserdisken zaznamenal po prijatí spomínaných legislatívnych zmien výrazný pokles činnosti, a preto 19. februára 2003 podal na Østre Landsret (súd východného regiónu) žalobu proti Kulturministeriet, v ktorej tvrdil neuplatniteľnosť článku 19 zákona o autorskom práve, tak ako bol zmenený v rámci preberania článku 4 ods. 2 smernice 2001/29 do vnútroštátneho práva. Podľa spoločnosti Laserdisken nové ustanovenia tohto článku citeľne ovplyvňujú jej dovozy a predaj DVD legálne uvádzaných na trh mimo EHP.

14 Na podporu svojej žaloby podanej na Østre Landsret sa Laserdisken dovolával neplatnosti smernice 2001/29 z dôvodu, že článok 47 ods. 2 ES a články 55 ES a 95 ES nie sú náležitým právnym základom na jej prijatie.

15 Okrem toho, Laserdisken tvrdil, že článok 4 ods. 2 uvedenej smernice porušuje medzinárodné dohody, ktorými je Spoločenstvo viazané v oblasti autorského práva a s ním súvisiacich práv, ďalej pravidlá Zmluvy ES týkajúce sa zavedenia politiky hospodárskej súťaže, zásadu proporcionality v rámci boja proti falšovaniu a všeobecnejšie v rámci vytvárania vnútorného trhu, slobodu prejavu, zásadu rovnosti a ustanovenia Zmluvy ES týkajúce sa kultúrnej politiky a politiky osvety členských štátov, t. j. články 151 ES a 153 ES.

16 Keďže všetky uvedené žalobné dôvody Kulturministeriet spochybnilo, rozhodol Østre Landsret prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto dve prejudiciálne otázky:

„1. Je článok 4 ods. 2 smernice [2001/29] neplatný?

2. Bráni článok 4 ods. 2 smernice [2001/29] tomu, aby si členský štát vo svojej legislatíve ponechal medzinárodné vyčerpanie práva?"

O prejudiciálnych otázkach

O druhej prejudiciálnej otázke

17 V druhej prejudiciálnej otázke, ktorú je potrebné preskúmať na prvom mieste, sa vnútroštátny súd pýta, či článok 4 ods. 2 smernice 2001/29 vylučuje také vnútroštátne ustanovenia, podľa ktorých sa právo na šírenie originálu alebo rozmnoženín diela vyčerpá prvým predajom alebo iným prevodom vlastníctva mimo Spoločenstva zo strany nositeľa práva alebo s jeho súhlasom.

18 Laserdisken a poľská vláda tvrdia, že článok 4 ods. 2 smernice 2001/29 nebráni tomu, aby si členský štát vo svojej legislatíve ponechal takéto pravidlo vyčerpania práva Komisia Európskych spoločenstiev obhajuje opačné stanovisko.

19 Článok 4 ods. 1 smernice 2001/29 zakotvuje výlučné právo autora povoliť alebo zakázať akúkoľvek formu verejného šírenia originálu diela alebo jeho rozmnožením predajom alebo iným spôsobom.

20 Odsek 2 toho istého článku obsahuje pravidlo týkajúce sa vyčerpania tohto práva. Podľa tohto ustanovenia sa právo šírenia nevyčerpá vo vzťahu k originálu alebo k rozmnoženinám diela s výnimkou prípadov, keď prvý predaj alebo iný prevod vlastníctva v rámci Spoločenstva uskutoční nositeľ práv, alebo sa tieto uskutočnia s jeho súhlasom.

21 Z toho vyplýva, že vyčerpanie predmetného práva závisí od dvoch podmienok, a síce, že originál diela alebo jeho rozmnoženiny dal do obehu nositeľ práva alebo sa tak stalo s jeho súhlasom, a že sa uvedenie na trh uskutočnilo v Spoločenstve.

22 V tejto súvislosti Laserdisken a poľská vláda v podstate tvrdia, že článok 4 ods. 2 smernice ponecháva členským štátom možnosť, aby vo vnútroštátnom práve zaviedli alebo ponechali pravidlo vyčerpania práva k dielam, ktoré boli uvedené na trh nielen v Spoločenstve, ale aj v tretích štátoch.

23 S takýmto výkladom nemožno súhlasiť. Podľa odôvodnenia č. 28 smernice 2001/29 ochrana autorských práv v rámci aplikácie tejto smernice zahŕňa aj výlučné právo kontrolovať šírenie diela obsiahnutého v hmotnom substráte. Prvým predajom originálu diela alebo jeho rozmnožením v Spoločenstve zo strany nositeľa práv alebo s jeho súhlasom sa vyčerpá právo kontrolovať ďalší predaj tohto predmetu v Spoločenstve. Podľa toho istého odôvodnenia sa toto právo nemôže vyčerpať vo vzťahu k originálu diela alebo k jeho rozmnoženinám, ktoré predal nositeľ práv alebo ktoré boli predané s jeho súhlasom mimo Spoločenstva.

24 Z jednoznačného znenia článku 4 ods. 2 smernice 2001/29 v spojení s jej odôvodnením č. 28 vyplýva, že toto ustanovenie neponecháva členským štátom možnosť zakotviť iné pravidlo vyčerpania práva, než je pravidlo vyčerpania práva v Spoločenstve.

25 Tento záver potvrdzuje aj článok 5 smernice 2001/29, ktorý členským štátom dovoľuje stanoviť obmedzenia alebo výnimky z práva rozmnožovania, verejného prenosu a sprístupňovania iných predmetov ochrany verejnosti a z práva šírenia. Zo žiadneho z ustanovení tohto článku totiž nevyplýva, že by sa povolené výnimky alebo obmedzenia mohli týkať pravidla vyčerpania práva obsiahnutého v článku 4 ods. 2 smernice 2001/29, a teda by umožňovali členským štátom odchýlku od tohto pravidla.

26 Uvedený výklad okrem toho ako jediný plne zodpovedá účelu smernice 2001/29, ktorým je podľa jej odôvodnenia č. 1 zabezpečenie fungovania vnútorného trhu. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že zo situácie, v ktorej niektoré členské štáty budú môcť ustanoviť medzinárodné vyčerpanie práva šírenia, zatiaľ čo druhé stanovia len vyčerpanie práva šírenia v Spoločenstve, by vyplynuli neodvratné prekážky voľného pohybu tovaru a slobodného poskytovania služieb.

27 Vzhľadom na uvedené skutočnosti je na druhú prejudiciálnu otázku potrebné odpovedať, že článok 4 ods. 2 smernice 2001/29 sa musí vykladať tak, že nepripúšťa také vnútroštátne ustanovenia, ktoré zakotvujú vyčerpanie práva na šírenie originálu alebo rozmnožením diela, ktoré bolo uvedené na trh mimo Spoločenstva nositeľom práva alebo s jeho súhlasom.

O prvej prejudiciálnej otázke

28 Laserdisken a poľská vláda na ňu navrhujú odpovedať tak, že smernica 2001/29, a najmä jej článok 4 ods. 2, je v rozpore s právom Spoločenstva. Naproti tomu Európsky parlament, Rada Európskej únie a Komisia tvrdia, že nie je naplnený žiaden z dôvodov neplatnosti.

O právnom základe smernice 2001/29

29 Laserdisken tvrdí, že smernica 2001/29 bola nesprávne prijatá na základe článku 47 ods. 2 ES a článkov 55 ES a 95 ES, pretože tieto články neodôvodňujú pravidlo vyčerpania práva v Spoločenstve, zakotveného v článku 4 ods. 2 smernice.

30 Podľa ustálenej judikatúry v rámci systému právomocí Spoločenstva sa výber právneho základu pre akt musí opierať o objektívne, súdom preskúmateľné skutočnosti. K týmto skutočnostiam patria predovšetkým cieľ a obsah právneho aktu (rozsudok zo 6. decembra 2005, ABNA a i., C-453/03, C-11/04, C-12/04 a C-194/04, Zb. s. I-10423, bod 54, a tam citovaná judikatúra).

31 V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že ustanovenia článku 47 ods. 2 ES a článkov 55 ES a 95 ES, na základe ktorých bola prijatá smernica 2001/29, umožňujú prijať opatrenia potrebné pre riadne fungovanie vnútorného trhu, pokiaľ ide o slobodu usadiť sa a slobodné poskytovanie služieb, a to prostredníctvom harmonizácie vnútroštátnej legislatívy upravujúcej obsah a výkon autorského práva a s ním súvisiacich práv.

32 Smernica 2001/29 zjavne sleduje ciele, o ktoré ide v uvedených článkoch Zmluvy.

33 Podľa odôvodnenia č. 1 tejto smernice totiž Zmluva predpokladá vytvorenie vnútorného trhu a ustanovenie systému, ktorý zabezpečí, aby na vnútornom trhu nedochádzalo k deformácii konkurencie, pričom harmonizácia právnych predpisov členských štátov o autorských právach a s nimi súvisiacich právach prispieva k dosiahnutiu týchto cieľov.

34 V tejto veci odôvodnenie č. 3 smernice 2001/29 upresňuje, že navrhnutá harmonizácia pomôže uplatňovať štyri slobody vnútorného trhu. Podľa odôvodnenia č. 6 tej istej smernice by zase bez harmonizácie na úrovni Spoločenstva mohli legislatívne aktivity na vnútroštátnej úrovni vyústiť do značných rozdielov v ochrane, a tým aj do obmedzení voľného pohybu služieb a tovarov zahŕňajúcich duševné vlastníctvo alebo na duševnom vlastníctve založených.

35 Z uvedených skutočností vyplýva, že námietky, ktoré v predmetnej veci vzniesol Laserdisken vo vzťahu k právnemu základu smernice, nie sú dôvodné.

O článku 4 ods. 2 smernice 2001/29

— O porušení medzinárodných dohôd, ktoré uzavrelo Spoločenstvo v oblasti autorského práva a s ním súvisiacich práv

36 Vnútroštátny súd neuvádza, ktoré dohody, ktorými je Spoločenstvo viazané, by mohli byť porušené pravidlom vyčerpania práva šírenia v Spoločenstve, ktoré je zakotvené v článku 4 ods. 2 smernice 2001/29.

37 Laserdisken v rámci svojich pripomienok tvrdí, avšak bez ďalších upresnení, že právo šírenia a pravidlo vyčerpania práva obsiahnuté v článku 4 ods. 2 smernice 2001/29 sú v rozpore s článkom 1 písm. c) a článkom 2 písm. a) Dohovoru o Organizácii pre hospodársku spoluprácu a rozvoj, podpísaného 14. decembra 1960 v Paríži (OECD). V týchto ustanoveniach sa uvádza, že cieľom OECD „je podpora politík... zameraných na podporenie rozmachu svetového obchodu na viacstrannom, nediskriminačnom základe" a že pri sledovaní týchto cieľov „[členské štáty] súhlasia, že budú... podporovať efektívne využívanie svojich ekonomických zdrojov".

38 Nad rámec toho, že toto tvrdenie nie je konkrétne, postačí konštatovať, že ustanovenia, na ktoré sa odvoláva Laserdisken, aj za predpokladu, že je nimi Spoločenstvo viazané, nemajú za cieľ upraviť otázku vyčerpania práva šírenia.

39 Okrem toho podľa odôvodnenia č. 15 smernice 2001/29 táto smernica vykonáva medzinárodné záväzky vyplývajúce z prijatia dohovoru WIPO o autorskom práve a dohovoru WIPO o výkonoch a zvukových záznamoch, ktoré boli prijaté 20. decembra 1996 pod záštitou Svetovej organizácie duševného vlastníctva (WIPO) a schválené v mene Spoločenstva rozhodnutím Rady 2000/278/ES zo 16. marca 2000 (Ú. v. ES L 89, s. 6; Mim. vyd. 11/033, s. 208).

40 Pokiaľ ide o právo šírenia, ani článok 6 ods. 2 zmluvy WIPO o autorskom práve, ani článok 8 ods. 2 a článok 12 ods. 2 zmluvy WIPO o výkonoch a zvukových záznamoch neukladá Spoločenstvu ako zmluvnej strane povinnosť stanoviť špecifické pravidlo vyčerpania práva.

41 V skutočnosti z účelu uvedených zmlúv — tak ako je vyjadrený najmä v ich odôvodnení č. 1 — vyplýva, že sa usilujú o harmonizáciu noriem autorského práva a s ním súvisiacich práv.

42 Konkrétne, pokiaľ ide o právo šírenia, zmluva WIPO o autorskom práve spĺňa cieľ harmonizácie tým, že vyhlasuje výlučné právo autorov udeliť súhlas na sprístupnenie originálu diela a jeho rozmnožení verejnosti predajom alebo iným prevodom vlastníctva. Naopak, pokiaľ ide o vyčerpanie tohto výlučného práva, uvedená zmluva nezasahuje do možnosti zmluvných strán určiť, za akých podmienok sa prípadne vyčerpanie uplatní po prvom predaji. Európskemu spoločenstvu tak umožňuje prehĺbiť harmonizáciu vnútroštátnych legislatív aj pokiaľ ide o pravidlo vyčerpania práva. Ustanovenia zmluvy WIPO o autorskom práve a ustanovenia smernice 2001/29 sa preto s ohľadom na sledovaný cieľ harmonizácie navzájom dopĺňajú.

43 Zo všetkých uvedených úvah vyplýva, že tézu o porušení medzinárodných dohôd uzavretých Spoločenstvom v oblasti autorského práva a s ním súvisiacich práv článkom 4 ods. 2 smernice 2001/29, nemožno prijať.

— O pravidlách Zmluvy týkajúcich sa zavedenia politiky hospodárskej súťaže

44 Laserdisken tvrdí, že pravidlo vyčerpania práva obsiahnuté v článku 4 ods. 2 smernice 2001/29 posilňuje kontrolu dodávateľov nad distribučnými kanálmi, čím ohrozuje voľnú hospodársku súťaž. Jadro argumentácie žalobkyne vo veci samej spočíva v tom, že hospodárska súťaž by bola súčasným pôsobením tohto pravidla vyčerpania práva a systému regionálneho kódovania DVD všeobecne zneutralizovaná. V skutočnosti by niektoré diela uvádzané na trh mimo Spoločenstva neboli vzhľadom na uvedené pravidlo v Spoločenstve dostupné.

45 Poľská vláda dopĺňa, že toto pravidlo vyčerpania práva by bolo prekážkou zvyšovania hospodárskej súťaže a poskytlo by nositeľom autorských práv a s nimi súvisiacich práv ochranu ich záujmov, ktorá by išla nad rámec účelu týchto práv.

46 Poľská vláda a žalobkyňa vo veci samej v podstate vo všetkých svojich tvrdeniach uvádzajú, že pravidlo vyčerpania práva stanovené v článku 4 ods. 2 smernice 2001/29 je prekážkou voľnej hospodárskej súťaže v celosvetovom meradle.

47 Je potrebné pripomenúť, že podľa článku 3 ods. 1 písm. g) ES činnosti Spoločenstva zahŕňajú, ako to vyplýva z ustanovení Zmluvy a z časového plánu v nej stanovenom, aj systém, ktorým sa zabezpečí, aby sa na vnútornom trhu nenarušila hospodárska súťaž. V tomto rámci hlava VI Zmluvy obsahuje prvú kapitolu, v ktorej sa nachádzajú články 81 ES až 89 ES venované pravidlám hospodárskej súťaže.

48 V predmetnom prípade podľa odôvodnenia č. 1 smernice 2001/29 harmonizácia právnych predpisov členských štátov o autorskom práve a s ním súvisiacich právach prispieva k vytvoreniu vnútorného trhu a zavedeniu systému, ktorý zabezpečí, aby na vnútornom trhu nedochádzalo k narušeniu hospodárskej súťaže.

49 Z toho vyplýva, že harmonizácia vykonaná touto smernicou má tiež za cieľ zabezpečiť neskreslenú hospodársku súťaž na vnútornom trhu v súlade s článkom 3 ods. 1 písm. g) ES.

50 Z tézy spoločnosti Laserdisken a poľskej vlády by potom vyplývalo, že zákonodarca Spoločenstva mal pri prijímaní smernice 2001/29 povinnosť zohľadniť zásadu voľnej hospodárskej súťaže v celosvetovom meradle, takáto povinnosť však vôbec nevyplýva ani z článku 3 ods. 1 písm. g) ES, ani z iných ustanovení Zmluvy.

51 Z uvedených skutočností vyplýva, že dôvod neplatnosti založený na porušení pravidiel Zmluvy týkajúcich sa zavedenia politiky hospodárskej súťaže musí byť zamietnutý.

— O porušení zásady proporcionality

52 Podľa spoločnosti Laserdisken a poľskej vlády pravidlo vyčerpania práva stanovené v článku 4 ods. 2 smernice 2001/29 nie je potrebné na dosiahnutie cieľa, ktorým je vnútorný trh bez prekážok, a ukladá občanom Európskej únie bremená, ktoré idú nad rámec toho, čo je nevyhnutné. Navyše je toto ustanovenie neúčinné z hľadiska zabránenia šíreniu diel, ktoré boli v Spoločenstve uvedené do obehu bez súhlasu nositeľov autorských práv a s ním súvisiacich práv.

53 Z ustálenej judikatúry vyplýva, že zásada proporcionality, ktorá je jednou zo všeobecných zásad práva Spoločenstva, vyžaduje, aby sa prostriedkami stanovenými v ustanovení práva Spoločenstva dal dosiahnuť sledovaný cieľ a aby tieto prostriedky nešli nad rámec toho, čo je potrebné na jeho dosiahnutie [rozsudok z 10. decembra 2002, British American Tobacco (Investments) a Imperial Tobacco, C-491/01, Zb. s. I-11453, bod 122].

54 Žalobkyňa vo veci samej v podstate kritizuje skutočnosť, že sa orgány Spoločenstva rozhodli v prospech pravidla vyčerpania práva šírenia v Spoločenstve.

55 Je preto potrebné preskúmať, či je prijatie tohto pravidla neprimerané vo vzťahu k cieľom, ktoré sledujú uvedené orgány.

56 V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že rôznorodosť vnútroštátnych právnych úprav v oblasti vyčerpania práva šírenia môže priamo ovplyvniť riadne fungovanie vnútorného trhu. Harmonizácia v tejto oblasti má preto za cieľ odstrániť prekážky voľného pohybu.

57 Okrem toho podľa odôvodnenia č. 9 smernice 2001/29 ochrana autorského práva a s ním súvisiacich práv pomáha udržiavať a rozvíjať tvorivosť najmä v záujme autorov, interpretov, producentov a spotrebiteľov. Z odôvodnenia č. 10 tej istej smernice vyplýva, že právna ochrana práv duševného vlastníctva je nevyhnutná na zabezpečenie primeranej odmeny za používanie diel a na zaistenie uspokojivej návratnosti investícií. V tomto zmysle sa aj v odôvodnení č. 11 uvádza, že prísny a účinný systém ochrany umožňuje zabezpečiť potrebné zdroje pre európsku kultúrnu tvorbu a produkciu a zachovať nezávislosť a dôstojnosť tvorcov a interpretov.

58 Vzhľadom na uvedené ciele sa zdá, že voľba, ktorú urobil zákonodarca Spoločenstva v článku 4 ods. 2 smernice 2001/29 v prospech pravidla vyčerpania práva v Spoločenstve, nie je neprimeraným opatrením, ktoré by mohlo ovplyvniť platnosť tohto ustanovenia.

59 Zo všetkých uvedených úvah vyplýva, že téza o porušení zásady proporcionality nie je dôvodná.

— O porušení slobody prejavu

60 Podľa spoločnosti Laserdisken má článok 4 ods. 2 smernice 2001/29 taký účinok, že občanov Únie oberá o ich právo na informácie, čím je porušený článok 10 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd podpísaný v Ríme 4. novembra 1950 (ďalej len „EDĽP"). Laserdisken sa ďalej odvoláva na porušenie slobody nositeľov autorských práv zverejňovať svoje myšlienky.

61 Na úvod je potrebné pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry tvoria základné práva neoddeliteľnú súčasť všeobecných právnych zásad, ktorých dodržiavanie zabezpečuje Súdny dvor, ktorý sa na tieto účely inšpiruje ústavnými tradíciami spoločnými pre členské štáty, ako aj usmerneniami, ktoré vyplývajú z medzinárodných nástrojov ochrany ľudských práv, na ktorých tvorbe členské štáty spolupracovali alebo ku ktorým pristúpili. Zvláštny význam prináleží v tejto súvislosti EDĽP (rozsudok z 12. júna 2003, Schmidberger, C-112/00, Zb. s. I-5659, bod 71, a tam citovaná judikatúra).

62 Sloboda prejavu, zakotvená v článku EDĽP, je základným právom, ktorého dodržiavanie zabezpečuje sudca Spoločenstva (rozsudok z 18. júna 1991, ERT, C-260/89, Zb. s. I-2925, bod 44). To isté platí aj o práve na ochranu majetku, ktoré je garantované článkom 1 dodatkového protokolu k EDĽP (pozri v tomto zmysle rozsudky z 12. mája 2005, Regione autonoma Friuli-Venezia Giulia a ERSA, C-347/03, Zb. s. I-3785, bod 119, a z 12. júla 2005, Alliance for Natural Health a i., C-154/04 a C-155/04, Zb. s. I-6451, bod 126).

63 V prvom rade treba zamietnuť tézu, že by sloboda prejavu, garantovaná článkom 10 EDĽP, bola porušená tým, že nositeľ autorského práva nemôže zverejňovať svoje myšlienky. Právo šírenia sa totiž podľa článku 4 ods. 2 smernice 2001/29 vyčerpá pod podmienkou, že nositeľ autorského práva dal súhlas s prvým predajom alebo iným prevodom vlastníctva. Tento nositeľ autorského práva teda môže vykonávať kontrolu nad prvým uvedením predmetu, na ktorý sa právo vzťahuje, na trh. V tomto kontexte sa zjavne nemožno odvolávať na slobodu prejavu s cieľom spôsobiť neplatnosť pravidla vyčerpania práva.

64 Po druhé, pokiaľ ide o slobodu získavania informácií, treba pripomenúť, že aj za predpokladu, že by pravidlo vyčerpania práva stanovené v článku 4 ods. 2 smernice 2001/29 mohlo obmedziť túto slobodu, v každom prípade z článku 10 ods. 2 EDĽP vyplýva, že slobody zaručené v prvom odseku tohto článku môžu byť predmetom istých obmedzení, ktoré sú odôvodnené všeobecným záujmom, ak sú tieto odchýlky stanovené zákonom, sledujú jeden alebo viacero cieľov, ktoré sú legitímne vzhľadom na uvedené ustanovenie, a sú potrebné v demokratickej spoločnosti, to znamená, že sú odôvodnené nadradenou spoločenskou potrebou a najmä primerané sledovanému cieľu (pozri v tomto zmysle rozsudok z 25. marca 2004, Karner, C-71/02, Zb. s. I-3025, bod 50).

65 V predmetnom prípade je údajné obmedzenie slobody prijímania informácií oprávnené vzhľadom na potrebu chrániť práva duševného vlastníctva, ako napríklad autorské právo, ktoré sú súčasťou práva vlastniť majetok.

66 Z toho vyplýva, že tézu o porušení slobody prejavu treba zamietnuť.

— O porušení zásady rovnosti

67 Laserdisken tvrdí, že pravidlo vyčerpania práva stanovené v článku 4 ods. 2 smernice 2001/29 môže porušiť zásadu rovnosti. V tejto súvislosti ako príklad uvádza, že poskytovateľ a nadobúdateľ licencie usadení v treťom štáte nie sú v rovnakom postavení ako poskytovateľ a nadobúdateľ licencie usadení v Spoločenstve.

68 Podľa ustálenej judikatúry zásada rovnosti zaobchádzania vyžaduje, aby sa v porovnateľných situáciách nepostupovalo rozdielne a v rozdielnych rovnako, ak takýto postup nie je objektívne odôvodnený (rozsudok ABNA a i., už citovaný, bod 63, a tam citovaná judikatúra).

69 Aj za predpokladu, že by sa mohla užitočne uplatniť v tomto kontexte, nepreukazuje téza žalobkyne vo veci samej, že by aplikácia článku 4 ods. 2 smernice viedla k rozdielnemu postupu v dvoch porovnateľných situáciách. Nie je totiž vôbec pochýb o tom, že poskytovateľ a nadobúdateľ licencie usadení v treťom štáte sa nenachádzajú v rovnakej alebo porovnateľnej situácii ako poskytovateľ a nadobúdateľ licencie usadení v Spoločenstve. V skutočnosti Laserdisken v podstate tvrdí, že situácie zjavne neporovnateľné sa musia posudzovať rovnako.

70 Z toho vyplýva, že tézu o porušení zásady rovnosti treba zamietnuť.

— O porušení článkov 151 ES a 153 ES

71 Podľa článku 151 ods. 1 ES Spoločenstvo prispieva k rozkvetu kultúr členských štátov, pričom rešpektuje ich národnú a regionálnu rozmanitosť a zároveň zdôrazňuje spoločné kultúrne dedičstvo.

72 Článok 153 ods. 1 ES predovšetkým stanovuje, že Spoločenstvo v snahe podporiť záujmy spotrebiteľov a zabezpečiť vysokú úroveň ochrany spotrebiteľov prispieva k podpore ich práva na informácie a osvetu.

73 Laserdisken, podporovaný poľskou vládou, tvrdí, že prijatím článku 4 ods. 2 smernice 2001/29 Spoločenstvo nerešpektovalo uvedené ustanovenia.

74 Na úvod je potrebné konštatovať, že uvedené ustanovenia sú buď výslovne alebo s odvolaním sa na ich podstatu uvedené vo viacerých odôvodneniach uvedenej smernice.

75 Ako vyplýva z odôvodnení č. 9 a 11 smernice 2001/29, akákoľvek harmonizácia autorských práv a s nimi súvisiacich práv musí byť založená na vysokej úrovni ochrany, pretože tieto práva majú zásadný význam pre duševnú tvorbu, a prísny a účinný systém ochrany autorských práv a súvisiacich práv je jedným z hlavných nástrojov zabezpečenia potrebných zdrojov pre európsku kultúrnu tvorbu a produkciu a nezávislosti a dôstojnosti tvorcov a interpretov.

76 V tejto súvislosti má podľa odôvodnenia č. 12 smernice 2001/29 z kultúrneho hľadiska tiež veľký význam primeraná ochrana diel chránených autorským právom a ochrana predmetov chránených súvisiacimi právami, pričom v článku 151 Zmluvy je zakotvená povinnosť Spoločenstva, aby pri svojej činnosti zohľadňovalo kultúrne aspekty.

77 Napokon podľa odôvodnenia č. 14 smernice 2001/29 sa táto smernica snaží podporiť vzdelávanie a kultúru prostredníctvom ochrany diel a iných predmetov ochrany, pričom zároveň pripúšťa výnimky alebo obmedzenia vo verejnom záujme na účely vzdelávania a vyučovania.

78 Po druhé je potrebné uviesť, že smernica 2001/29 v článku 5 stanovuje systém výnimiek a obmedzení rôznych práv zakotvených v článkoch 2 až 4, aby členské štáty mohli vykonávať svoju právomoc najmä v oblasti vzdelávania a vyučovania.

79 Okrem toho, tento systém je striktne obmedzený odsekom 5 toho istého článku, v ktorom sa stanovuje, že výnimky a obmedzenia sa budú uplatňovať iba v niektorých osobitných prípadoch, pri ktorých nedochádza ku konfliktu s bežným využívaním diela alebo iného predmetu ochrany a ktoré neodôvodnene nepoškodzujú oprávnené záujmy nositeľa práv.

80 Z uvedených skutočností vyplýva, že kultúrne aspekty vlastné členským štátom, na ktoré sa odvoláva žalobkyňa vo veci samej, ako aj právo na vzdelanie, ktoré musí zákonodarca Spoločenstva zohľadňovať pri svojej činnosti, boli orgánmi Spoločenstva pri vypracovávaní a prijímaní smernice 2001/29 plne zohľadnené.

81 Z toho vyplýva, že tvrdenia založené na údajnom porušení článkov 151 ES a 153 ES musia byť zamietnuté.

82 Vnútroštátnemu súdu je preto potrebné odpovedať tak, že preskúmaním prvej otázky nebola odhalená žiadna skutočnosť, ktorá by mohla ovplyvniť platnosť článku 4 ods. 2 smernice 2001/29.

O trovách

83 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (veľká komora) rozhodol takto:

1. **Preskúmaním prvej prejudiciálnej otázky nebola odhalená žiadna skutočnosť, ktorá by mohla ovplyvniť platnosť článku 4 ods. 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2001/29/ES z 22. mája 2001 o zosúladení niektorých aspektov autorských práv a s nimi súvisiacich práv v informačnej spoločnosti.**

2. **Článok 4 ods. 2 smernice 2001/29 treba vykladať tak, že mu odporujú také vnútroštátne ustanovenia, ktoré zakotvujú vyčerpanie práva na šírenie originálu alebo kópií diela, ktoré bolo uvedené na trh mimo Európskeho spoločenstva nositeľom práv alebo s jeho súhlasom.**

Podpisy